

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Навчально-наукового інституту права та психології
Кафедра адміністративно-правових дисциплін

ПРОГРАМА КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

**з навчальних дисциплін «Адміністративне право»,
«Адміністративний процес», «Поліцейська діяльність»**
для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра
за спеціальністю «Правоохоронна діяльність» (262)
денна форма навчання
за кошти фізичних та/або юридичних осіб

Київ – 2026

Програма комплексного атестаційного екзамену з навчальних дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративний процес», «Поліцейська діяльність» для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра за спеціальністю «Правоохоронна діяльність» (262), денна форма навчання, за кошти фізичних та/або юридичних осіб

Розробники:

Людмила САВРАНЧУК – доцент кафедри адміністративно-правових дисциплін Навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент.

Ірина БУЛИК – доцент кафедри адміністративно-правових дисциплін Навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент.

Володимир КУЛІКОВ – доцент кафедри адміністративно-правових дисциплін Навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент.

Ірина БУХТІЯРОВА – доцент кафедри адміністративно-правових дисциплін Навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент.

Геннадій ШЕВЧУК – професор кафедри адміністративно-правових дисциплін Навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент.

Рецензенти:

Олександр Доценко – завідувач кафедри адміністративного права та процесу Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор.

Василь Варивода – професор кафедри поліцейського права Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент.

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри адміністративно-правових дисциплін 09.04.2026 року, протокол № 16.

Обговорено та схвалено Вченою радою Національної академії внутрішніх справ 27.04.2026 року, протокол № 8/4-4.

ЗМІСТ

1. ТЕМАТИЧНИЙ ЗМІСТ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН.....	4
2. ВИМОГИ ЩОДО РІВНЯ СФОРМОВАНОСТІ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	19
3. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	21
4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ.....	22
5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА КОМПЛЕКСНИЙ АТЕСТАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН.....	24
6. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА КОМПЛЕКСНИЙ АТЕСТАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН.....	30
7. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	40

1. ТЕМАТИЧНИЙ ЗМІСТ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО

Розділ №1. Поняття адміністративного права

Тема 1.1. Поняття адміністративного права та його місце в правовій системі України

Дефініція адміністративного права. Предмет адміністративного права. Відносини публічного управління, або публічно-управлінські відносини. Відносини відповідальності публічної адміністрації, або судового і адміністративного оскарження її дій. Відносини, що виникають при наданні адміністративних послуг. Відносини відповідальності за порушення загальнообов'язкових правил, установлених публічною адміністрацією. Публічна адміністрація і відносини адміністративних зобов'язань. Публічне адміністрування. Поняття методу правового регулювання суспільних відносин. Метод субординації. Метод координації. Метод реординації. Приписи в адміністративно-правовому регулюванні. Заборони в адміністративно-правовому регулюванні. Дозволи в адміністративно-правовому регулюванні. Адміністративне право у галузевій класифікації правової системи. Структура адміністративного права. Джерела адміністративного права. Взаємодія адміністративного права з іншими галузями права. Відмежування адміністративного права від інших галузей права.

Тема 1.2. Адміністративно-правові норми і відносини

Поняття адміністративно-правової норми. Державні гарантії дії адміністративно-правових норм. Ознаки адміністративно-правових норм. Структура адміністративно-правової норми. Гіпотеза та її види. Диспозиція та її види. Особливості санкції адміністративно-правової норми. Класифікація адміністративно-правових норм за: спрямованістю змісту, адресатами або суб'єктами, формою припису, межею дії, юридичною силою. Реалізація норм адміністративного права. Види реалізації (виконання, використання, додержання, застосування). Вимоги до застосування норм адміністративного права (законність, обґрунтованість, доцільність).

Поняття адміністративно-правових відносин. Публічне адміністрування – сфера виникнення адміністративних правовідносин. Відносини публічного управління. Адміністративне право і адміністративні правовідносини. Влада і адміністративно-правові відносини. Суб'єкти та об'єкти адміністративно-правових відносин. Особливості (характерні риси) адміністративно-правових відносин. Види адміністративних правовідносин. Вертикальні і горизонтальні адміністративно-правові відносини. Забезпечення гендерної рівності через адміністративно-правові механізми та людиноцентричний підхід.

Розділ № 2. Суб'єкти адміністративного права

Тема 2.1. Президент України та Кабінет Міністрів України як суб'єкти адміністративного права

Соціальні та юридичні ознаки суб'єкта адміністративного права. Суб'єкт адміністративного права і суб'єкт адміністративних правовідносин. Гендерна рівність в адміністративному праві. Складові адміністративної правосуб'єктності. Адміністративна правоздатність. Адміністративна дієздатність. Адміністративна деліктоздатність. Проблеми деліктоздатності юридичних осіб. Наявність прав у сфері публічного адміністрування. Наявність адміністративно-правових обов'язків у сфері публічного адміністрування. Система суб'єктів адміністративного права. Проблеми класифікації суб'єктів адміністративного права. Публічна адміністрація. Місце органів виконавчої влади у системі публічної адміністрації. Класифікація органів виконавчої влади за масштабом діяльності.

Вищі, центральні, місцеві органи виконавчої влади, характеристика їх адміністративно-правового статусу. Класифікація органів виконавчої влади за порядком утворення. Класифікація органів виконавчої влади за обсягом компетенції. Класифікація органів виконавчої влади за порядком вирішення підвідомчих питань. Класифікація органів виконавчої влади за положенням в управлінській системі.

Конституційне закріплення правового статусу Президента України. Співвідношення Президента України з гілками влади. Повноваження Президента України в сфері виконавчої влади за Конституцією України. Повноваження Президента України щодо організаційного формування системи органів виконавчої влади. Повноваження Президента України щодо визначення змісту функціонування системи органів виконавчої влади. Повноваження Президента України щодо забезпечення законності у сфері виконавчої влади.

Консультативні, дорадчі та інші допоміжні органи і служби, що створюються Президентом України для здійснення своїх повноважень. Адміністративно-правовий статус Офісу Президента України. Адміністративно-правовий статус Ради національної безпеки і оборони України.

Кабінет Міністрів України у системі органів державної влади України. Основні завдання Кабінету Міністрів України. Принципи діяльності Кабінету Міністрів України. Склад Кабінету Міністрів України та статус його членів. Призначення на посаду членів Кабінету Міністрів України. Загальні питання компетенції Кабінету Міністрів України. Основні повноваження Кабінету Міністрів України. Повноваження Кабінету Міністрів України у відносинах з міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади.

Тема 2.2. Інші органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування як суб'єкти адміністративного права

Визначення та система центральних органів виконавчої влади. Принципи діяльності міністерств та інших центральних органів виконавчої влади. Правові засади діяльності міністерств, інших центральних органів виконавчої влади. Статус і атрибути міністерств, інших центральних органів виконавчої влади. Утворення, реорганізація та ліквідація міністерств та інших центральних органів виконавчої влади. Міністерство. Завдання міністерства. Міністр. Апарат міністерства. Патронатна служба міністра.

Місцеві державні адміністрації та їх місце в системі органів виконавчої влади. Основні завдання місцевих державних адміністрацій. Принципи діяльності місцевих державних адміністрацій. Статус та атрибути місцевих державних адміністрацій. Склад і структура місцевих державних адміністрацій. Акти місцевих державних адміністрацій. Правові засади діяльності місцевих державних адміністрацій. Голови місцевих державних адміністрацій. Припинення повноважень голів місцевих державних адміністрацій. Вимоги до посадових осіб місцевих державних адміністрацій. Питання, що вирішуються місцевими державними адміністраціями.

Поняття місцевого самоврядування. Право громадян на участь у місцевому самоврядуванні. Основні принципи місцевого самоврядування. Система місцевого самоврядування. Державна політика щодо служби в органах місцевого самоврядування. Повноваження сільських, селищних, міських рад. Повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад. Сільський, селищний, міський голова. Вдосконалення правового регулювання інституту старост. Повноваження районних і обласних рад. Порядок формування, організація роботи органів та посадових осіб місцевого самоврядування. Реформа місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні.

Тема 2.3. Публічна служба. Посадові та службові особи публічної служби

Поняття публічної служби. Види публічної служби. Поняття державної служби і державного службовця. Принципи державної служби. Посада державної служби. Категорії посад державної служби. Правовий статус державного службовця. Забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на державній службі України. Управління державною службою. Вступ на державну службу. Обмеження щодо призначення на посаду. Службова кар'єра. Проходження державної служби. Ранги державних службовців. Відсторонення державного службовця від виконання посадових обов'язків. Припинення державної служби. Підстави для припинення державної служби. Особливості проходження державної служби в окремих

державних органах. Патронатна служба. Шляхи модернізації державної служби в Україні.

Тема 2.4. Об'єднання громадян та громадяни як суб'єкти адміністративного права

Поняття та особливості адміністративно-правового статусу громадян. Адміністративна правоздатність громадян. Адміністративна дієздатність громадян та її види. Обставини, що характеризують дієздатність громадян. Повна, обмежена і часткова адміністративна дієздатність громадян. Підстави виникнення взаємовідносин громадян і органів держави. Права громадян у сфері публічного управління. Адміністративно-правові гарантії прав громадян. Адміністративно-правові обов'язки громадян. Характеристика юридичних фактів, у зв'язку з якими виникають адміністративно-правові обов'язки громадян. Адміністративно-правовий статус іноземців, біженців, осіб без громадянства.

Поняття громадського об'єднання. Принципи їх створення і діяльності. Принципи утворення і діяльності громадських об'єднань. Обмеження щодо утворення і діяльності громадських об'єднань. Утворення та реєстрація громадського об'єднання. Права громадських об'єднань. Засади взаємодії громадських об'єднань з органами державної влади, органами місцевого самоврядування. Способи припинення діяльності громадського об'єднання. Заборона громадського об'єднання. Порядок припинення громадського об'єднання. Політичні партії. Професійні спілки. Релігійні організації. Волонтерство. Благодійні організації. Пластовий рух.

Розділ № 3. Форми та методи публічного адміністрування. Забезпечення законності і дисципліни у публічному адмініструванні

Тема 3.1. Форми та методи публічного адміністрування

Поняття і види форм публічного адміністрування. Вимоги до використання форм публічного адміністрування. Правові і неправові форми публічного адміністрування.

Поняття методів публічного адміністрування. Функції методів публічного адміністрування. Загальні особливості методів публічного адміністрування. Класифікація методів публічного адміністрування залежно від конкретного засобу, який використовується для вирішення управлінських задач. Адміністративні (позаконотичні, безпосереднього управлінського впливу) та економічні (опосередкованого управлінського впливу) методи. Класифікація методів публічного адміністрування залежно від потреб управлінського процесу. Методи переконання, заохочення, примусу. Співвідношення переконання, заохочення і примусу в публічному адмініструванні.

Поняття і особливості адміністративного примусу. Заходи адміністративного примусу. Поняття та види заходів адміністративного попередження. Нормативне закріплення заходів адміністративного попередження. Поняття та види заходів адміністративного припинення. Нормативне закріплення заходів адміністративного припинення. Поняття та види адміністративних стягнень та інших заходів відповідальності, їх нормативне закріплення.

Поняття актів публічного адміністрування. Правові акти публічного адміністрування як владні дії державних виконавчо-розпорядчих органів (дії волевиявлення). Властивості правових актів публічного адміністрування. Призначення правових актів публічного адміністрування. Відокремлення актів публічного адміністрування від законів, судових актів, цивільно-правових угод, актів громадських організацій, службових документів. Нормативні акти та їх ознаки. Дія актів у часі і просторі. Підстави припинення дії правових актів публічного адміністрування. Акти Президента України. Акти Кабінету Міністрів України. Акти центральних органів виконавчої влади. Акти місцевих органів виконавчої влади. Акти інших органів публічного адміністрування. Вимоги до правових актів публічного адміністрування. Державна реєстрація нормативно-правових актів. Гендерна рівність і недискримінація у процедурах аналізу політики і документах органів публічної влади.

Тема 3.2. Забезпечення законності і дисципліни у публічному адмініструванні

Адміністративно-правові режими. Поняття режиму законності і дисципліни в публічному адмініструванні. Конституційні основи забезпечення законності і дисципліни в публічному адмініструванні. Принципи забезпечення законності в публічному адмініструванні. Гарантії забезпечення законності в публічному адмініструванні. Способи забезпечення законності у публічному адмініструванні. Контроль і нагляд як засіб забезпечення законності в публічному адмініструванні. Види контролю. Парламентський контроль. Президентський контроль. Урядовий контроль. Судовий контроль. Контроль з боку центральних органів виконавчої влади. Контроль з боку місцевих органів виконавчої влади. Контроль з боку органів місцевого самоврядування. Громадський контроль. Адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі. Звернення громадян як спосіб забезпечення законності у публічному адмініструванні. Гендерний аудит.

Розділ 4. Публічне адміністрування в окремих сферах і галузях

Тема 4.1. Публічне адміністрування в адміністративно-політичній сфері

Поняття адміністративно-політичної сфери. Структура адміністративно-політичної сфери. Система суб'єктів публічного адміністрування адміністративно-політичною сферою. Адміністративно-правовий статус суб'єктів публічного адміністрування адміністративно-політичною сферою. Повноваження Президента України в адміністративно-політичній сфері. Повноваження Кабінету Міністрів України в адміністративно-політичній сфері. Повноваження центральних органів виконавчої влади в адміністративно-політичній сфері. Повноваження місцевих органів виконавчої влади в адміністративно-політичній сфері. Повноваження органів місцевого самоврядування в адміністративно-політичній сфері. Публічне адміністрування в сфері оборони. Стратегічні цілі розвитку сил оборони. Інтеграція гендерної рівності у реформу сектору безпеки та оборони. Утворення військових адміністрацій. Статус і призначення військово-цивільних адміністрацій. Публічне адміністрування в сфері державної безпеки. Публічне адміністрування в сфері юстиції. Публічне адміністрування в сфері митної справи. Публічне адміністрування в сфері охорони державного кордону. Публічне адміністрування в сфері закордонних справ.

Тема 4.2. Публічне-адміністрування у сфері економіки та соціально-культурній сфері

Поняття та структура сфери економіки як об'єкту публічного адміністрування. Державний і недержавний сектори економіки. Основи публічного адміністрування у сфері економіки. Публічне адміністрування промисловістю і агропромисловим комплексом. Державні підприємства. Демоніполізація економіки. Антимонопольний контроль. Створення промислово-фінансових груп. Інвестування. Роздержавлення власності (приватизація). Деретуляція. Адміністративний нагляд у сфері економіки. Класифікація і адміністративно-правовий статус суб'єктів публічного адміністрування економікою. Повноваження Президента України у сфері публічного адміністрування економікою. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері публічного адміністрування економікою. Повноваження центральних органів виконавчої влади у сфері публічного адміністрування економікою. Повноваження місцевих органів виконавчої влади у сфері публічного адміністрування економікою. Адміністративно-правове регулювання підприємницької діяльності.

Поняття соціально-культурної сфери. Структура соціально-культурної сфери. Система суб'єктів публічного адміністрування соціально-культурною сферою. Адміністративно-правовий статус суб'єктів публічного адміністрування соціально-культурною сферою. Повноваження Президента України у соціально-культурній сфері. Повноваження Кабінету Міністрів України у соціально-культурній сфері. Повноваження центральних органів виконавчої влади у соціально-культурній сфері. Повноваження органів місцевого самоврядування у соціально-культурній сфері. Публічне

адміністрування освітою та наукою. Гендерна рівність та освіта. Публічне адміністрування у сфері культури. Публічне адміністрування у сфері охорони здоров'я. Мета, завдання, основні засади, напрями та механізми реалізації молодіжної політики в Україні. Національно-патріотичне виховання в Україні. Державна політика соціального захисту ветеранів війни та членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України.

АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРОЦЕС

Розділ 1. Поняття адміністративного процесу. Проведення в публічному управлінні

Тема 1. Зміст адміністративного процесу

Поняття адміністративного процесу. Адміністративний процес і предмет адміністративного права. Зміст та загальні риси адміністративного процесу. Вузький та широкий підхід до розуміння сутності адміністративного процесу. Принципи та структура адміністративного процесу. Поняття адміністративного провадження та його структура. Види адміністративних проваджень. Положення Концепції адміністративної реформи в Україні щодо адміністративного процесу.

Тема 1.2. Адміністративні провадження в публічному управлінні

Поняття адміністративного провадження та його структура. Класифікація та характеристика адміністративних проваджень.

Поняття нормотворчих адміністративних проваджень. Стадії нормотворчих проваджень та їх загальна характеристика. Класифікація нормотворчих проваджень. Поняття та види актів публічного адміністрування. Особливості провадження з ухвалення нормативних актів управління. Проведення з ухвалення індивідуальних актів управління.

Поняття «контролю» та «нагляду» як основних способів забезпечення законності та дисципліни в сфері публічного управління. Відмінність понять «контроль» та «нагляд». Контрольно-наглядова діяльність як різновид адміністративно-процесуальної діяльності. Повноваження суб'єктів публічної адміністрації по здійсненню контрольно-наглядової діяльності. Проведення по здійсненню нагляду органами прокуратури.

Тема 1.3. Дозвільно-реєстраційні провадження

Поняття та види дозвільно-реєстраційних проваджень. Поняття адміністративної послуги та види. Особливості провадження по видачі дозволів на зброю. Реєстрація транспортних засобів як різновид діяльності суб'єктів публічної діяльності по наданню адміністративних послуг. Проведення по реєстраційному обліку фізичних осіб та їх документування. Поняття паспортної системи.

Тема 1.4. Провадження по розгляду звернень громадян

Поняття провадження по зверненням громадян. Конституційне забезпечення права громадян на звернення. Місце провадження по зверненням громадян в адміністративному процесі. Правові основи провадження по зверненням громадян. Принципи і завдання проваджень по розгляду пропозицій, заяв, скарг громадян. Терміни розгляду звернень громадян. Вимоги до звернень. Звернення, які не підлягають розгляду та вирішенню. Стадії провадження по зверненням громадян. Відповідальність за порушення законодавства про звернення громадян.

Розділ 3. Адміністративно-деліктні провадження

Тема 1. Поняття адміністративно-деліктного процесу. Провадження в справах про адміністративні правопорушення

Матеріальні засади адміністративно-деліктного процесу. Принципи адміністративно-деліктного процесу. Відмежування адміністративно-деліктного провадження від інших адміністративно-процесуальних проваджень. Поняття провадження в справах про адміністративні правопорушення. Стадії провадження в справах про адміністративні правопорушення. Докази у справах про адміністративні правопорушення.

Тема 2. Заходи забезпечення в справах про адміністративні правопорушення

Загальна характеристика заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення. Доставлення порушника та привід. Адміністративне затримання та тимчасове затримання транспортних засобів. Особистий огляд та огляд речей, вилучення речей і документів. Відсторонення водіїв від керування транспортними засобами, річковими і маломірними суднами, огляд на стан сп'яніння, а також щодо перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції.

Тема 3. Виконання постанов про накладення адміністративних стягнень

Поняття виконання постанов про накладення адміністративних стягнень. Провадження по виконанню постанов про накладення адміністративного стягнення у вигляді попередження. Провадження по виконанню постанов про накладення адміністративного стягнення у вигляді штрафу. Провадження по виконанню постанов про накладення адміністративного стягнення у вигляді оплатного вилучення предмета. Провадження по виконанню постанов про накладення адміністративного стягнення у вигляді конфіскації предмета, грошей. Провадження по виконанню постанов про накладення адміністративного стягнення у вигляді позбавлення спеціального права та адміністративного арешту. Провадження по виконанню постанов про

накладення адміністративного стягнення у вигляді громадських та виправних робіт. Проведення по виконанню постанов про накладення адміністративного стягнення у частині відшкодування майнової шкоди.

Розділ №4. Адміністративне судочинство

Тема 4.1. Запровадження адміністративної юстиції в Україні. Завдання та принципи адміністративного судочинства

Місце адміністративного судочинства в адміністративному праві та адміністративному процесі. Поняття та ознаки адміністративної юстиції. Мета, завдання та принципи адміністративного судочинства. Світові моделі організації адміністративної юстиції. Співвідношення адміністративної юстиції та адміністративного судочинства.

Тема 4.2. Система адміністративних судів. Поняття та види адміністративної юрисдикції

Нормативно-правове забезпечення адміністративного судочинства. Система адміністративних судів та їх компетенція. Види публічно-правових спорів, які належать до юрисдикції адміністративних судів. Поняття та види підсудності адміністративних справ. Предметна, територіальні та інстанційна підсудність адміністративних справ. Спори фізичних чи юридичних осіб із суб'єктами владних повноважень. Спори з приводу прийняття громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної служби. Підсудність кількох, пов'язаних між собою вимог. Наслідки порушення правил підсудності. Передача адміністративної справи з одного суду до іншого

Тема 4.3. Проведення у суді першої інстанції. Перегляд судових рішень

Відкриття провадження в адміністративній справі. Підготовче провадження та підготовче засідання. Розгляд справи по суті, судові рішення та окремі ухвали суду. Розгляд справ за правилами спрощеного позовного провадження. Апеляційне провадження. Порядок і строки касаційного провадження

ПОЛІЦЕЙСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

Тема 1. Правовий статус, призначення, завдання, обов'язки та повноваження Національної поліції України

Поняття Національної поліції. Правова основа діяльності поліції. Система та структура Національної поліції. Завдання поліції. Використання найменування та ознак належності до поліції. Поліцейський. Основні обов'язки поліцейського. Однострій поліцейських. Основні повноваження поліції. Додаткові повноваження поліції. Повноваження поліції у сфері

інформаційно-аналітичного забезпечення. Формування та використання поліцією інформаційних ресурсів.

Тема 2. Принципи діяльності поліції. Спільні проекти з громадськістю

Принцип верховенства права в діяльності поліції. Принцип законності в діяльності поліції. Принцип дотримання прав і свобод людини. Принцип відкритості та прозорості в діяльності поліції. Принцип політичної нейтральності в діяльності поліції. Принцип взаємодії з населенням на засадах партнерства в діяльності поліції. Принцип безперервності в діяльності поліції. Проекти розвитку Національної поліції. Спільні проекти з громадськістю.

Тема 3. Поліцейські заходи

Правові засади застосування поліцейських заходів. Поняття поліцейського заходу. Види поліцейських заходів. Вимоги до поліцейських заходів. Законність поліцейського заходу. Необхідність поліцейського заходу. Пропорційність поліцейського заходу. Ефективність поліцейського заходу. Превентивні заходи та заходи примусу. Порядок застосування та види превентивних поліцейських заходів. Порядок застосування та види поліцейських заходів примусу.

Тема 4. Забезпечення службової дисципліни в Національній поліції України. Відповідальність поліцейських

Поняття, правова основа проходження служби в поліції. Добір на посаду поліцейського. Вимоги до кандидатів на службу в поліцію. Особливості проходження служби в поліції. Обмеження, пов'язані зі службою в поліції. Професійне навчання поліцейських. Граничний вік перебування на службі в поліції. Стаж служби в поліції, підстави та порядок звільнення зі служби в поліції. Види, порядок присвоєння, зниження та позбавлення спеціальних звань поліції. Строки вислуги в спеціальних званнях. Соціальний захист поліцейських.

Тема 5. Організація реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події в органах (підрозділах) Національної поліції України

Основні завдання органів (підрозділів) поліції щодо реагування на правопорушення або події. Організація роботи підрозділів поліції та їх посадових осіб, уповноважених на приймання і реєстрацію заяв та повідомлень про кримінальні, адміністративні правопорушення або події. Обов'язки працівника підрозділу «102». Обов'язки диспетчера. Обов'язки оперативного чергового територіального (відокремленого) підрозділу щодо реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події. Обов'язки керівників органів (підрозділів) поліції

щодо реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події. Обов'язки окремих посадових осіб органів (підрозділів) поліції, які здійснюють планування сил та засобів, задіяних до реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події. Порядок дій нарядів патрульної поліції, ГРПП та інших нарядів поліції, задіяних до реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події. Організація реагування нарядів поліції на правопорушення або події, які не містять ознак кримінального правопорушення. Алгоритм орієнтовних невідкладних дій працівника чергової служби.

Тема 6. Організація діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України

Завдання та функції, основні організаційні та правові засади діяльності Департаменту організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування Національної поліції. Призначення, система, завдання і функції підрозділів організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування Національної поліції. Поняття, призначення, завдання, принципи, правова основа діяльності та система чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України. Організація діяльності чергових частин органів (підрозділів) Національної поліції України. Права та обов'язки оперативних чергових. Порядок реагування підрозділів Національної поліції на заяви, повідомлення про кримінальні правопорушення, інші правопорушення, надзвичайні ситуації та інші події. Поміщення й тримання затриманих осіб в кімнатах для затриманих, нагляд за їх поведінкою. Контроль за здійсненням пропускового режиму, охороною адміністративних будинків органів (підрозділів) поліції, додержанням правил пожежної безпеки та санітарних норм і правил. Забезпечення збереження документації чергової служби, оперативної й криміналістичної техніки, засобів зв'язку та іншого майна. Забезпечення довідкової роботи. Контроль за діяльністю чергової служби. Пам'ятка для затриманих осіб.

Тема 7. Організація роботи патрульної поліції (груп реагування патрульної поліції)

Правове положення, завдання, структура Департаменту патрульної поліції. Організація роботи та структура секторів реагування патрульної поліції. Обов'язки та права патрульних нарядів поліції. Види та характеристика поліцейських нарядів, які використовуються для охорони публічного порядку. Порядок підготовки та інструктажу нарядів, які заступають на службу з охорони публічного порядку. Організація контролю за несенням служби.

Тема 8. Діяльність поліції щодо забезпечення безпеки дорожнього руху

Завдання підрозділів Національної поліції щодо забезпечення безпеки дорожнього руху. Адміністративно-юрисдикційна діяльність підрозділів Національної поліції, що забезпечують безпеку дорожнього руху. Повноваження поліції щодо регулювання дорожнього руху та здійснення контролю за дотриманням Правил дорожнього руху його учасниками та за правомірністю експлуатації транспортних засобів на вулично-дорожній мережі. Повноваження поліції щодо здійснення супроводження транспортних засобів. Повноваження поліції щодо видачі відповідно до закону дозволів на рух окремих категорій транспортних засобів. Повноваження поліції щодо видачі та погодження дозвільних документів у сфері безпеки дорожнього руху. Повноваження поліції щодо виявлення транспортних засобів тимчасово ввезених на митну територію України щодо яких порушено обмеження, встановлені Митним кодексом України.

Тема 9. Організація роботи Національної поліції України щодо здійснення дозвільної системи

Поняття, призначення, адміністративно-правове регулювання дозвільної системи. Перелік об'єктів, на які поширюються правила дозвільної системи. Завдання органів поліції із здійснення дозвільної системи. Видача дозволів на придбання, зберігання, перевезення і використання вогнепальної зброї, бойових припасів до неї, основних частин зброї, холодної зброї, пристроїв, патронів до них, пневматичної зброї, вибухових матеріалів і речовин, відкриття і функціонування об'єктів дозвільної системи. Правова основа та вимоги щодо перевірки об'єктів дозвільної системи і власників мисливської зброї. Контроль за об'єктами дозвільної системи. Права органів поліції у разі виявлення порушень правил дозвільної системи. Облік предметів, матеріалів і речовин, підприємств, майстерень і лабораторій, на які поширюється дозвільна система (об'єктів дозвільної системи). Облік власників зброї, пристроїв. Порядок придбання, зберігання, облік, охорона, перевезення і використання зброї та бойових припасів, основних частин зброї, пристроїв та патронів до них. Порядок видачі дозволів на придбання, носіння та зберігання пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії. Відповідальність за порушення правил дозвільної системи.

Тема 10. Організація діяльності дільничних офіцерів поліції. Адміністративний нагляд за особами звільненими з місць позбавлення волі

Основні завдання дільничного офіцера поліції. Основні напрями діяльності та повноваження ДОП. Особливості організації роботи ДОП на поліцейській дільниці. Поняття поліцейської дільниці. Поняття службового

приміщення дільничного офіцера поліції (поліцейська станція). Зміст контрольно-наглядової справи, яку веде ДОП. Організація роботи ДОП з особами, які перебувають на превентивному обліку. Категорії осіб, які ДОП ставить на превентивний облік. Взаємодія з населенням. Діяльність поліцейських офіцерів громади, як складова комплексного підходу у вирішенні безпекових проблем на території громад. Звіт ДОП. Періодичність подання звіту ДОП.

Поняття адміністративного нагляду, його види. Підстави для встановлення адміністративного нагляду. Порядок встановлення адміністративного нагляду. Категорії осіб щодо яких встановлюється адміністративний нагляд. Терміни адміністративного нагляду. Порядок здійснення адміністративного нагляду. Порядок припинення адміністративного нагляду. Основні правила адміністративного нагляду. Обов'язки піднаглядних. Обмеження дій піднаглядних. Відповідальність за порушення законодавства про адміністративний нагляд та контроль за його здійсненням.

Тема 11. Організація роботи підрозділів поліції щодо протидії та запобігання домашньому насильству

Правові засади запобігання та протидії домашньому насильству. Заходи у сфері запобігання домашньому насильству. Визначення домашнього насильства. Види домашнього насильства. Психологічне насильство. Економічне насильство. Сексуальне насильство. Фізичне насильство. Насильство за ознакою статі. Форми та методи діяльності Національної поліції щодо запобігання та протидії домашньому насильству. Права постраждалих від домашнього насильства осіб. Єдиний державний реєстр випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі. Ознаки, за якими можна виявити домашнє насильство. Розгляд заяв та повідомлень про вчинення домашнього насильства. Повноваження уповноважених підрозділів органів Національної поліції України у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. Спеціальні заходи щодо протидії домашньому насильству. Терміновий заборонний припис стосовно кривдника. Обмежувальний припис стосовно кривдника. Взяття на профілактичний облік кривдника та проведення з ним профілактичної роботи. Направлення кривдника на проходження програми для кривдників. Відповідальність за вчинення домашнього насильства.

Тема 12. Організація роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України

Правова основа організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України. Основні завдання і повноваження підрозділів ювенальної превенції. Ведення профілактичного обліку дітей підрозділами ювенальної превенції. Організація заходів щодо встановлення

місцезнаходження дитини, яка безвісти зникла. Організація роботи та здійснення заходів щодо запобігання та протидії домашньому насильству, вчиненому дітьми та стосовно них. Основні напрями взаємодії з іншими уповноваженими органами та підрозділами НПУ, органами державної влади та органами місцевого самоврядування, об'єднаними територіальними громадами, міжнародними та громадськими організаціями.

Тема 13. Організація роботи підрозділів поліції діалогу. Партнерство поліції із засобами масової інформації

Поняття, принципи, види діалогів. Використання діалогу для впровадження принципу «Community policing» в Україні. Діалоговий компонент: створення та робота Діалогової групи. Мета, завдання та структура проекту «Діалог між поліцією та громадою». Техніки та структура професійного спілкування поліцейських. Основні принципи партнерства поліції та засобів масової інформації. Спільні проекти з громадськістю. «Community policing». Поліція діалогу. Поліцейський офіцер громади. Шкільні офіцери поліції. Залучення громадськості до розгляду скарг на дії чи бездіяльність поліцейських.

Тема 14. Організація діяльності спеціальних установ органів Національної поліції. Особливості запровадження системи «Custody Records»

Система, структура та завдання спеціальних установ поліції. Правове регулювання діяльності та призначення приймальників-розподільників для дітей. Категорії осіб, які тимчасового поміщаються до приймальників-розподільників для дітей. Основні повноваження посадових осіб приймальника-розподільника для дітей. Правове регулювання діяльності та призначення ізоляторів тимчасового тримання. Правила внутрішнього розпорядку в ІТТ. Підстави для приймання осіб та порядок утримання в ІТТ. Адміністративно-правовий статус осіб, які утримуються в ізоляторах тимчасового тримання. Права та обов'язки осіб, які тримаються в ІТТ. Порядок забезпечення прав осіб, які тримаються в ІТТ. Підстави та порядок звільнення осіб з ІТТ. Дотримання прав людини співробітниками спеціальних установ Національної поліції. Запровадження системи «Custody Records».

Тема 15. Організація роботи підрозділів поліції особливого призначення та спеціальної поліції

Правова основа діяльності підрозділів поліції особливого призначення. Завдання підрозділів поліції особливого призначення. Функції (повноваження) підрозділів поліції особливого призначення. Дислокація підрозділів поліції особливого призначення. Комплектування підрозділів поліції особливого призначення. Обов'язки та права керівників (командирів) підрозділів поліції особливого призначення. Обов'язки поліцейських

підрозділів поліції особливого призначення. Основні завдання та функції підрозділів «КОРД». Організація діяльності підрозділів «КОРД». Повноваження та організація роботи спеціальної поліції.

Тема 16. Організація діяльності поліції охорони

Організація діяльності підрозділів поліції охорони. Права та обов'язки персоналу поліції охорони. Форми несення служби підрозділами поліції охорони. Особливості управління нарядами поліції охорони. Підготовка до несення служби та проведення інструктажу нарядам поліції охорони. Особливості організації службової діяльності воєнізованої охорони. Особливості несення служби нарядами реагування. Особливості несення служби нарядами охорони об'єктів і публічної безпеки. Особливості несення служби нарядами охорони фізичних осіб. Особливості несення служби в нарядах з охорони вантажів і мобільних об'єктів. Організація контролю за несенням служби нарядами поліції охорони.

Тема 17. Організація діяльності поліції щодо забезпечення публічної безпеки та порядку під час проведення масових заходів. Запровадження скандинавської моделі

Правове регулювання діяльності поліції щодо охорони публічної безпеки та порядку під час проведення масових заходів. Поняття та види масових заходів, їх загальна характеристика. Етапи (періоди) діяльності підрозділів поліції під час проведення масових заходів. Підготовчий, виконавчий та заключний етапи. Скандинавська модель. Мета і завдання реалізації Концепції. Шляхи і способи реалізації Концепції. Рівні керівництва. Золотий, срібний, бронзовий рівень керівництва. Використання поліції діалогу під час підготовки та проведення масових заходів. Завдання підрозділів поліції щодо забезпечення публічної безпеки та порядку при проведенні футбольних матчів. Обов'язки підрозділів поліції під час підготовки та проведення футбольних матчів. Права та обов'язки глядачів. Відповідальність за порушення порядку проведення масових заходів.

2. ВИМОГИ ЩОДО РІВНЯ СФОРМОВАНОСТІ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Метою викладання навчальних дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративний процес», «Поліцейська діяльність» є формування у здобувачів системи знань про правове регулювання організації та діяльності публічної адміністрації, а також правових засад функціонування поліції. Курс спрямований на набуття вмінь щодо захисту прав, свобод та інтересів фізичних і юридичних осіб у відносинах із державою, а також опанування практичних навичок щодо порядку розгляду адміністративних справ та здійснення поліцейської діяльності в межах закону.

Основними завданнями вивчення дисциплін є вивчення правового статусу суб'єктів адміністративного права та системи органів виконавчої влади, розуміння принципів публічного управління в різних сферах (економіка, культура, освіта, безпека), оволодіння алгоритмом прийняття адміністративних актів (від подання заяви до винесення рішення) та вивчення механізмів перегляду рішень у позасудовому порядку; вивчення правових основ діяльності Національної поліції України, її структури та функцій у системі МВС України; опанування порядку та підстав застосування поліцейських заходів примусу та превенції.

Вивчення дисциплін спрямовується на формування у здобувачів вищої освіти знань, вмінь та навичок, які відповідають професійно-кваліфікаційним характеристикам та завданням, які ставляться перед правниками на конкретному етапі розвитку українського суспільства, що передбачає досягнення такого рівня підготовки.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні **знати:**

- сутність адміністративного права, його зв'язок з публічним адмініструванням та актуальне законодавство;
- функції, принципи, форми та методи публічного адміністрування;
- систему та правове положення суб'єктів публічної адміністрації;
- поняття та види заходів адміністративного примусу, способи забезпечення законності та спеціальні адміністративно-правові режими;
- систему та структуру чинного законодавства (КАСУ, КУПАП, Митний кодекс України, Закон України «Про Національну поліцію»);
- теоретичні основи та прикладні проблеми інституту адміністративної процедури;
- правовий статус поліцейського, порядок проходження служби та етичні вимоги до працівника поліції;
- класифікацію поліцейських заходів: превентивні заходи та заходи примусу (фізична сила, спецзасоби, зброя);

- стандарти забезпечення прав людини під час поліцейської діяльності, зокрема підстави та порядок адміністративного затримання;
- основи взаємодії поліції з громадою (Community Policing) та порядок забезпечення публічної безпеки і порядку.

ВМІТИ:

- тлумачити та застосовувати чинне адміністративне законодавство у практичних ситуаціях;
- готувати проекти актів публічного адміністрування, складати процесуальні заяви, скарги та інші юридичні документи;
- застосовувати інструментарій адміністративної процедури з урахуванням європейських стандартів;
- кваліфікувати адміністративні правопорушення, що належать до юрисдикції поліції, та здійснювати їх документування;
- складати адміністративно-процесуальні документи: протоколи про правопорушення, протоколи затримання, огляду та вилучення речей;
- приймати рішення про застосування поліцейських заходів, дотримуючись принципів законності, необхідності та пропорційності;
- використовувати технічні прилади та засоби (відеореєстратори, вимірювачі швидкості тощо) для фіксації правопорушень та збору доказів;
- здійснювати заходи щодо профілактики правопорушень та охорони громадського порядку;
- діяти в умовах правових режимів (наприклад, воєнного стану), забезпечуючи баланс між безпекою та правами громадян.

3. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Атестаційний **екзамен** проводиться як комплексна перевірка знань здобувачів вищої освіти з навчальних дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративний процес», «Поліцейська діяльність» яка передбачена навчальним планом підготовки фахівців ступеня вищої освіти бакалавра в Національній академії внутрішніх справ.

Комплексний атестаційний **екзамен** проводиться на відкритому засіданні комісії за участю не менше половини її складу при обов'язковій присутності голови комісії.

Атестаційний **екзамен** проводиться за білетами, складеними у повній відповідності до програм навчальних дисциплін. Тривалість **екзамену** не повинна перевищувати 6 академічних годин на день.

У білетах передбачено два теоретичні питання та одне практичне завдання.

Час на підготовку – 20 хвилин. Оцінка виставляється за кожне теоретичне питання та практичне завдання окремо, після чого виставляється загальна оцінка відповіді.

Результати **екзамену** визначаються оцінками «відмінно», «добре», «задовільно» і «незадовільно» відповідно до визначених критеріїв. Результати оголошуються у цей же день після оформлення протоколу засідання комісії.

Рішення комісії про оцінку знань, виявлених при проведенні атестаційного **екзамену**, а також про присвоєння випускнику відповідного ступеня вищої освіти та видання йому державного документа про освіту приймається комісією на закритому засіданні відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів членів комісії, котрі брали участь в засіданні. При однаковій кількості голосів голос голови є вирішальним.

Усі засідання комісії протоколюються. У протокол вносяться оцінки, отримані на **екзаміні**, записуються додаткові запитання, що ставились здобувачу, особливі думки членів комісії.

Протокол підписують голова та члени комісії, які брали участь у засіданні.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Рівень компетентності та критерії оцінювання	Кількість набраних балів
<p><i>Високий (творчий):</i> Здобувач вищої освіти під час атестації виявив глибокі знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку, чітко, лаконічно, логічно послідовно дав відповіді на поставлені питання, вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач та аналізувати достовірність одержаних результатів, допускаючи деякі неточності.</p>	90...100
<p><i>Достатній (конструктивно-варіативний):</i> Здобувач вищої освіти під час атестації виявив міцні знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, аргументовано дав відповіді на поставлені питання, вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач, допускаючи неточності і несуттєві помилки.</p>	85...89
<p><i>Достатній (конструктивний):</i> Здобувач вищої освіти під час атестації виявив достатні знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, дав відповіді на поставлені питання, які, однак, містять певні (неістотні) неточності, достатні вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.</p>	75...84
<p><i>Середній (репродуктивний):</i> Здобувач вищої освіти під час атестації виявив посередні знання значної частини навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, дав мало аргументовані відповіді на поставлені питання, які містять істотні неточності, слабкі вміння застосовувати теоретичні положення при розв'язуванні практичних задач.</p>	66...74
<p><i>Достатній (репродуктивний):</i> Здобувач вищої освіти під час атестації виявив слабкі знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та</p>	60...65

доктринальних джерелах, дав неточні або мало аргументовані відповіді на поставлені питання, з порушенням послідовності викладення, слабкі вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач, допускаючи суттєві помилки.	
<i>Низький (рецептивно-продуктивний):</i> Здобувач вищої освіти під час атестації виявив незнання значної частини навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, допустив істотні помилки у відповідях на поставлені питання, виявив невміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач (здобувач вищої освіти має право на повторний підсумковий контроль).	35...59
<i>Низький (непродуктивний):</i> Здобувач вищої освіти під час атестації виявив незнання значної частини навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах, допустив істотні помилки у відповідях на поставлені питання, виявив невміння орієнтуватися під час розв'язання практичних задач, незнання основних фундаментальних положень (здобувач вищої освіти обов'язково повинен повторно вивчити навчальну дисципліну).	1...34

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74		D	непогано
60-65	задовільно	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА КОМПЛЕКСНИЙ АТЕСТАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН

Адміністративне право

1. Поняття адміністративного права як галузі права.
2. Предмет адміністративного права.
3. Принципи адміністративного права.
4. Поняття та види джерел адміністративного права.
5. Адміністративно-правовий метод регулювання суспільних відносин.
6. Поняття адміністративно-правової норми та її особливості.
7. Класифікація адміністративно-правових норм.
8. Поняття та особливості адміністративно-правових відносин.
9. Види адміністративних правовідносин. Вертикальні і горизонтальні відносини.
10. Поняття суб'єкта адміністративного права. Адміністративна правосуб'єктність.
11. Класифікація суб'єктів адміністративного права.
12. Громадяни України як суб'єкти адміністративного права.
13. Адміністративно-правовий статус іноземців та осіб без громадянства.
14. Адміністративно-правовий статус біженців в Україні.
15. Повноваження Президента України в сфері виконавчої влади.
16. Поняття та види органів виконавчої влади.
17. Адміністративно-правовий статус центральних органів виконавчої влади зі спеціальним статусом.
18. Адміністративно-правовий статус місцевих органів виконавчої влади.
19. Публічна служба: поняття та види.
20. Сутність державної служби та служби в органах місцевого самоврядування.
21. Державні службовці як суб'єкти адміністративного права.
22. Порядок проходження служби державними службовцями.
23. Особливості відповідальності державних службовців.
24. Підстави припинення державної служби та відсторонення від виконання повноважень.
25. Поняття та види форм публічного адміністрування.
26. Встановлення норм права (адміністративна правотворчість).
27. Застосування норм права (видання актів індивідуальної дії).
28. Поняття та види актів публічного адміністрування.
29. Вимоги до правових актів публічного адміністрування.
30. Поняття методів публічного адміністрування та їх класифікація.

31. Співвідношення переконання, заохочення і примусу в публічному адмініструванні.
32. Поняття, особливості і цілі адміністративного примусу.
33. Види адміністративно-примусових заходів.
34. Заходи адміністративного попередження (превентивні заходи).
35. Заходи адміністративного припинення: поняття та види.
36. Поняття законності і дисципліни у публічному адмініструванні.
37. Способи забезпечення законності (контроль, нагляд, звернення).
38. Види контролю в публічному адмініструванні (Парламентський, Президентський, Урядовий).
39. Судовий контроль у сфері виконавчої влади.
40. Громадський контроль за діяльністю органів публічної адміністрації.
41. Співвідношення контролю і нагляду як способів забезпечення законності.
42. Поняття та завдання адміністративного нагляду.
43. Звернення громадян як спосіб забезпечення законності.
44. Суб'єкти публічного адміністрування в політичній сфері (силовий блок).
45. Міністерство юстиції України: статус та завдання.
46. Основні завдання МВС у забезпеченні формування державної політики.
47. Служба безпеки України: статус, функції та правоохоронні завдання.
48. Адміністративно-правові режими (надзвичайний, воєнний стан, прикордонний режим).
49. Мета, завдання та підстави проведення контррозвідувальної діяльності.
50. Міноборони як орган управління Збройними Силами України.

Адміністративний процес

1. Зміст та загальні риси адміністративного процесу.
2. Принципи адміністративного процесу та їх практичне значення.
3. Структура адміністративного процесу: співвідношення процедурних, деліктних та судових проваджень.
4. Поняття адміністративної справи та її ознаки.
5. Поняття адміністративної послуги та її види.
6. Обов'язки публічної адміністрації щодо розгляду заяв чи скарг громадян.
7. Права громадянина при розгляді адміністративної справи.
8. Строки розгляду звернень громадян та порядок їх обчислення.
9. Поняття та види адміністративного оскарження (позасудовий порядок).

10. Дозвільні провадження в діяльності поліції: поняття та види.
11. Особливості провадження по видачі дозволів на зброю.
12. Реєстрація транспортних засобів як різновид надання адміністративних послуг.
13. Провадження по реєстраційному обліку фізичних осіб (місце проживання) та їх документування.
14. Поняття та правова основа ліцензійних проваджень.
15. Стадії контрольно-наглядових проваджень у діяльності суб'єктів публічної адміністрації.
16. Поняття адміністративно-деліктного провадження та його види.
17. Порядок здійснення поліцією провадження у справах про адміністративні проступки.
18. Стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення.
19. Учасники провадження у справах про адміністративні проступки: їх права та обов'язки.
20. Загальні правила накладення стягнення за адміністративні проступки.
21. Строки накладення адміністративного стягнення (ст. 38 КУпАП).
22. Строк, після закінчення якого особа вважається такою, що не була піддана адміністративному стягненню (ст. 39 КУпАП).
23. Поняття та види заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні проступки.
24. Доставлення порушника: підстави та порядок оформлення.
25. Адміністративне затримання: строки, порядок та права затриманої особи.
26. Особистий огляд та огляд речей: правові підстави та процесуальне оформлення.
27. Порядок вилучення речей і документів під час провадження.
28. Тимчасове затримання транспортних засобів: підстави та процедура.
29. Відсторонення водіїв від керування та порядок огляду на стан сп'яніння.
30. Порядок винесення постанови по справі про адміністративний проступок.
31. Види постанов по справі про адміністративні проступки (про накладення стягнення, про закриття справи).
32. Поняття винесення та виконання постанов про накладення адміністративних стягнень.
33. Виконання постанов про накладення штрафу: строки та наслідки несплати.
34. Виконання постанов про адміністративний арешт.

35. Порядок виконання постанов про позбавлення спеціального права (керування ТЗ).
36. Виконання постанов про оплатне вилучення або конфіскацію предмета.
37. Поняття та сутність адміністративного судочинства (адміністративної юстиції).
38. Світові моделі адміністративної юстиції та українська модель.
39. Система адміністративних судів в Україні та їх компетенція.
40. Адміністративна юрисдикція і підсудність адміністративних справ.
41. Суб'єкти адміністративного судочинства: сторони (позивач, відповідач), треті особи.
42. Правовий статус та обов'язки сторін в адміністративному суді.
43. Поняття та види доказів в адміністративному судочинстві. Обов'язок доказування.
44. Стадії провадження в адміністративному суді першої інстанції.
45. Відкриття провадження в адміністративній справі: підстави для відмови або повернення позову.
46. Підготовче провадження в адміністративному судочинстві: завдання та порядок проведення.
47. Судовий розгляд справи в адміністративному суді: основні етапи.
48. Оскарження рішень в апеляційній інстанції: порядок та строки.
49. Поняття та обчислення процесуальних строків в адміністративному судочинстві.
50. Дисциплінарне провадження: поняття, зміст та стадії.

Поліцейська діяльність

1. Поняття, правова основа діяльності та завдання Національної поліції.
2. Принципи діяльності Національної поліції.
3. Загальна система поліції. Територіальні органи поліції.
4. Спільні проекти поліції із громадськістю.
5. Поняття, види та вимоги до поліцейських заходів.
6. Загальна характеристика превентивних поліцейських заходів.
7. Перевірка документів особи, як превентивний поліцейський захід.
8. Поверхнева перевірка, як превентивний поліцейський захід.
9. Зупинення транспортного засобу, як превентивний поліцейський захід.
10. Вимога залишити місце і обмеження доступу на визначену територію, як превентивний поліцейський захід.
11. Обмеження пересування особи чи транспортного засобу або фактичного володіння річчю, як превентивний поліцейський захід.

12. Проникнення до житла чи іншого володіння особи, як превентивний поліцейський захід.
13. Поліцейське піклування, як превентивний поліцейський захід.
14. Загальна характеристика поліцейських заходів примусу.
15. Застосування фізичної сили поліцейським.
16. Застосування спеціальних засобів поліцейським.
17. Застосування вогнепальної зброї поліцейським.
18. Заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення.
19. Правова основа реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події в органах (підрозділах) Національної поліції України.
20. Порядок дій нарядів патрульної поліції, груп реагування патрульної поліції та інших нарядів поліції, задіяних до реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події.
21. Правова основа діяльності, призначення, завдання та система чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України.
22. Правові засади, поняття адміністративного нагляду та його види.
23. Підстави та порядок встановлення адміністративного нагляду.
24. Категорії осіб щодо яких встановлюється адміністративний нагляд.
25. Поняття, призначення, правове регулювання дозвільної системи. Перелік об'єктів, на які поширюються правила дозвільної системи.
26. Контроль за об'єктами дозвільної системи. Відповідальність за порушення правил дозвільної системи.
27. Правове регулювання діяльності дільничних офіцерів поліції. Основні завдання дільничного офіцера поліції.
28. Особливості організації роботи дільничного офіцера поліції та поліцейського офіцера громади на території обслуговування.
29. Правова основа діяльності, основні завдання та повноваження підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України.
30. Правові засади запобігання та протидії домашньому насильству.
31. Поняття домашнього насильства, його види.
32. Заходи у сфері запобігання домашньому насильству.
33. Повноваження та організація діяльності мобільних груп із реагування та запобігання домашньому насильству.
34. Сили та засоби патрульної поліції.
35. Види та характеристика поліцейських нарядів, які використовуються для охорони публічного порядку.
36. Правове регулювання діяльності поліції щодо забезпечення безпеки дорожнього руху.
37. Правова основа діяльності, завдання та функції підрозділів поліції особливого призначення.
38. Основні завдання та функції підрозділів «КОРД».

39. Особливості впровадження системи «Custody Records» у територіальних органах Національної поліції.

40. Правове регулювання діяльності та завдання поліції щодо охорони публічної безпеки та порядку під час проведення масових заходів.

41. Поняття та види масових заходів, їх загальна характеристика.

42. Етапи (періоди) діяльності підрозділів поліції під час проведення масових заходів.

43. Скандинавська модель забезпечення публічної безпеки та порядку: мета, завдання, шляхи та способи реалізації Концепції.

44. Використання поліції діалогу під час підготовки та проведення масових заходів.

45. Правове регулювання та завдання підрозділів поліції щодо забезпечення публічної безпеки та порядку при проведенні футбольних матчів.

46. Правове регулювання діяльності органів та підрозділів Національної поліції в надзвичайних умовах.

47. Поняття надзвичайного стану. Умови, порядок та строки введення надзвичайного стану.

48. Заходи, які запроваджуються в умовах надзвичайного стану.

49. Поняття воєнного стану. Умови, підстави та порядок введення воєнного стану.

50. Посилений варіант службової діяльності. Порядок та строки переведення особового складу органів та підрозділів Національної поліції на посилений варіант службової діяльності.

6. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА КОМПЛЕКСНИЙ АТЕСТАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН

Практичне завдання №1

1. Визначте, які відносини регулюються нормами адміністративного права:

- 1) відносини, які виникають в процесі встановлення місцевих податків і зборів;
- 2) відносини, які виникають при вчиненні дисциплінарного проступку;
- 3) відносини, які виникають у процесі управління трудовою діяльністю;
- 4) відносини, які виникають у процесі формування депутатських фракцій;
- 5) відносини, які виникають при здійсненні реєстрації нормативно-правових актів центральних органів виконавчої влади;
- 6) відносини, які виникають при заміщенні вакантної посади державного службовця;
- 7) відносини, які виникають при тимчасовому переведенні працівника;
- 8) відносини, які виникають при здійсненні ремонтних робіт у приміщенні райдержадміністрації;
- 9) відносини, які виникають при здійсненні державної реєстрації прав на нерухомість;
- 10) відносини, які виникають при поданні заяви про реєстрацію шлюбу.

Практичне завдання №2

Яка з наведених ситуацій тягне за собою настання адміністративно-деліктних правовідносин:

- а) подання громадянином скарги з приводу надання неякісних послуг постачання тепла в квартиру;
- б) звернення підприємства, що створюється, за реєстрацією до міської державної адміністрації;
- в) неявка військовозобов'язаного у ТЦК СП без поважної причини.

Практичне завдання №3

Які з цих відносин є адміністративно-правовими:

- 1) Міністерство освіти і науки України і приватний вищий навчальний заклад щодо перевірки діяльності останнього;
- 2) студентський профспілковий комітет і студент з приводу надання матеріальної допомоги студенту;
- 3) громадянин України і особа без громадянства щодо укладення договору купівлі-продажу нерухомості;
- 4) Міністерство внутрішніх справ України і Міністерство освіти і науки України щодо видання спільного акта;

- 5) орган внутрішніх справ і громадянин з приводу складання іспиту на право керувати транспортним засобом;
- 6) адміністрація підприємства і робітник щодо надання відпустки;
- 7) громадянин та представник громадського формування з охорони громадського порядку щодо складання останнім протоколу про адміністративне правопорушення;
- 8) звернення громадянина до нотаріальної контори з приводу відкриття спадщини;
- 9) видання наказу адміністрацією підприємства при прийомі на роботу працівника;
- 10) подання Урядом проекту закону «Про бюджет України» до Верховної Ради України.

Практичне завдання №4

Розмістіть подані нижче джерела адміністративного права у послідовності залежно від їхньої юридичної сили:

Указ Президента України, Наказ міністерства, розпорядження голови обласної державної адміністрації, Конституція України, рішення Верховної Ради Автономної Республіки Крим, закон України, постанова Кабінету Міністрів України, Конституція Автономної Республіки Крим, розпорядження голови районної державної адміністрації, постанова Ради Міністрів Автономної Республіки Крим, рішення міської ради, міжнародний договір ратифікований Верховною Радою України, наказ керівника державного підприємства, постанова Верховної Ради України.

Практичне завдання №5

Проаналізуйте наведені ситуації

1. Громадянин подав скаргу до Міністерства внутрішніх справ України щодо неправомірних дій працівника поліції.
2. Підприємство порушило правила пожежної безпеки, за що було притягнуто до адміністративної відповідальності органом ДСНС.
4. Студент університету подав заяву до відділу міграційної служби для оформлення закордонного паспорта.

Визначте:

1. які суб'єкти адміністративного права беруть у них участь;
2. які саме адміністративно-правові відносини виникають;
3. які права та обов'язки мають відповідні суб'єкти.

Практичне завдання №6

Громадянин К звернувся до Одеської міської ради з заявою про одержання земельної ділянки із земель комунальної власності в межах норм безоплатної приватизації, для будівництва та обслуговування жилого будинку, господарських будівель і споруд (присадибної ділянки). До заяви додано

графічні матеріали, на яких зазначено бажане місце розташування земельної ділянки, її розміри, та цільове призначення. Рішенням Одеської міської ради у задоволенні вищевказаної заяви про надання дозволу на розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки відмовлено з формулюванням «У зв'язку з відсутністю вільних земель».

Дайте відповідь на такі питання, посилаючись на чинні нормативно-правові акти:

- 1. Чи відповідає такий адміністративний акт вимогам закону?*
- 2. Що повинно міститися у мотивованому акті?*
- 3. Які наслідки відсутності належного мотивування адміністративного акту?*

Практичне завдання №7

Президент України видав указ, яким призначив голову обласної державної адміністрації без погодження з Кабінетом Міністрів.

Які норми права порушено?

Які наслідки такого акта?

Хто може ініціювати його скасування чи оскарження?

Практичне завдання №8

Президент України видав указ про створення Координаційної ради з питань цифрової трансформації. Уряд має розробити положення про її діяльність, а міністерства – забезпечити виконання рішень ради.

1. Визначте роль Президента у цій ситуації як суб'єкта адміністративного права.

2. Які адміністративно-правові відносини виникають?

3. Які інші суб'єкти адміністративного права тут задіяні?

Практичне завдання №9

Керівника центрального органу виконавчої влади звільнено з посади за поданням Міністра, який координує діяльність цього органу.

Чи є така процедура законною?

Хто має право вносити пропозиції щодо призначення/звільнення керівників ЦОВВ згідно із Законом «Про центральні органи виконавчої влади»?

Практичне завдання №10

Селищна рада встановила нові правила отримання дозволів на відкриття торгових точок.

Проаналізуйте, чи може рада самотійно встановлювати такі правила.

Визначте, які норми адміністративного права регулюють цю діяльність.

Практичне завдання №11

Депутат міської ради одночасно є власником приватної компанії, яка бере участь у тендері міської ради.

Проаналізуйте, чи виникає адміністративно-правовий конфлікт інтересів.

Які дії органу самоврядування є допустимими, а які - порушують закон?

Практичне завдання №12

Міський голова ухвалив рішення про евакуацію жителів частини міста через підтоплення.

Проаналізуйте правові підстави такого рішення.

Визначте межі повноважень голови у надзвичайних ситуаціях.

Практичне завдання №13

Громадська організація звернулася до органу місцевого самоврядування із заявою про проведення громадських слухань щодо будівництва підприємства. Орган влади відмовив у проведенні слухань, мотивуючи це тим, що організація не зареєстрована як юридична особа.

Визначте, чи порушені адміністративні права організації.

Які дії організації передбачені законом для захисту своїх прав?

Практичне завдання №14

Громадянин Грузії К. був затриманий при намаганні незаконно перетнути державний кордон України. При ньому не було документів що посвідчують особу, однак він повідомив працівникам Адміністрації державної прикордонної служби України, що у країні свого громадянства є жертвою переслідування за свої політичні переконання і тому має намір набути статус біженця в Україні.

Чи підлягає гр. Грузії К. відповідальності за незаконне перетинання державного кордону України? У чому особливості відповідальності іноземців та осіб без громадянства?

Практичне завдання №15

Державною адміністрацією Буринського району Сумської області відмовлено у реєстрації молодіжної громадської організації на тій підставі, що її статут передбачає членство в ній при досягненні тринадцятирічного віку.

Чи правомірне це рішення?

Практичне завдання №16

Оберіть правильні відповіді та обґрунтуйте їх.

Який документ видається особі, після надання їй статусу біженця? А також зазначте, чи даний документ видається на весь строк перебування особи біженця в Україні, чи на якийсь певний термін?

- а) довідка;*
- б) посвідчення;*
- в) відмітка в паспорті;*
- г) реєстраційна картка.*

Практичне завдання №17

Громадянину Н, який проживав разом з непрацездатними батьками і повнолітньою працездатною сестрою, надана відстрочка від призову на військову службу.

Громадянину В, який є студентом вищого навчального закладу теж надана відстрочка до кінця навчання.

Чи законні дії органів, які вирішили питання про відстрочку?

Практичне завдання №18

20 жовтня 2025 року громадянин К. (депутат Полтавської районної ради) подав позов до адміністративного суду до Національного агентства з питань запобігання корупції (далі - НАЗК).

Громадянин К. просить визнати протиправною та скасувати довідку НАЗК про результати перевірки його щорічної декларації за 2023 рік.

Дайте відповідь на такі питання, посилаючись на чинні нормативно-правові акти:

- 1. Який суд уповноважений розглядати дану справу?*
- 2. Хто є сторонами у даній адміністративній справі?*
- 3. Визначте процесуальний статус НАЗК.*
- 4. Чи належить позивач до кола суб'єктів, наділених адміністративною процесуальною дієздатністю?*

Практичне завдання №19

До органів Державної митної служби України надійшло повідомлення від митного органу іноземної держави про вчинення порушення митних правил, а саме, недекларування валютних цінностей, що переміщуються громадянами через митний кордон України, а саме громадянином України Х переміщено без декларування готівку у розмірі 23 тис. євро.

Дайте відповідь на такі питання, посилаючись на чинні нормативно-правові акти:

- 1. Визначте суб'єкта, який розглядає та виносить рішення у справі про адміністративне правопорушення.*
- 2. Вкажіть особу, щодо якої здійснюється провадження, і поясніть, чому вона є правопорушником.*

3. Проаналізуйте, які повноваження та обов'язки має орган, що здійснює провадження, і як вони впливають на процес розгляду справи.

Практичне завдання №20

До регіонального сервісного центру МВС звернувся громадянин П. з заявою про перереєстрацію транспортного засобу у зв'язку з отриманням свідоцтва про право на спадщину, посадова особа сервісного центру під час опрацювання заяви здійснила перевірку відомостей, що містяться в державних реєстрах та виявила наявність обмеження відчуження транспортного засобу в Державного реєстру обтяжень рухомого майна та відмовила у проведенні реєстраційної дії (перереєстрації транспортного засобу).

Дайте відповідь на такі питання, посилаючись на чинні нормативно-правові акти:

- 1. Чи порушено посадовою особою під час прийняття рішення адміністративну процедуру?*
- 2. Яким чином мав діяти працівник сервісного центру в даному випадку?*
- 3. У який спосіб заявник може оскаржити дії посадової особи сервісного центру МВС?*

Практичне завдання №21

Начальник відділу державної установи Петренко Н. Н. мав забезпечити відповідно до вимог Закону України «Про звернення громадян», надання відповіді на заяву громадянина Івасюка М. М. до 20 серпня. Однак через неналежну організацію роботи свого підрозділу та власну недбалість, не було проконтрольовано роботу підлеглих та надано відповідь заявнику з порушенням строку на 10 календарних днів, при цьому рішень про продовження строку розгляду звернення не приймалось. По факту вказаного порушення термінів розгляду звернення заявником Івасюком М. М. подано скаргу керівнику установи.

Дайте відповідь на такі питання, посилаючись на чинні нормативно-правові акти:

- 1. Який вид юридичної відповідальності може бути застосований до начальника відділу Петренка І. І.?*
- 2. Які правові підстави для притягнення до відповідальності начальника відділу Петренка І. І.?*
- 3. Які заходи дисциплінарного впливу можуть бути застосовані до начальника відділу Петренка І. І.?*
- 4. Які заходи можуть бути вжиті для запобігання подібним порушенням законодавства про звернення громадян у майбутньому?*

Практичне завдання №22

До органів Національної поліції надійшло повідомлення про порушення правил благоустрою міста. На тротуарі встановлено тимчасову конструкцію без дозволу.

1. Визначте суб'єкта, який розглядає та виносить рішення у справі про адміністративне правопорушення.

2. Вкажіть особу, щодо якої здійснюється провадження, і поясніть, чому вона є правопорушником.

3. Проаналізуйте, які повноваження та обов'язки має орган, що здійснює провадження, і як вони впливають на процес розгляду справи.

Практичне завдання №23

Громадянка Лисенко звернулася із заявою та декларацією до управління соціального захисту населення (УСЗН) міської ради за призначенням житлової субсидії. Через 10 днів після подання декларації та заяви, особі телефоном було повідомлено, що їй відмовлено у призначенні субсидії, оскільки для ухвалення рішення потрібна була довідка про склад сім'ї, витяги з реєстрів нерухомості та бізнесу.

Дайте відповідь на такі питання, посилаючись на чинні нормативно-правові акти:

1. Чи правомірна відмова в призначенні субсидії за відсутності вищезгаданих документів?

2. Чи є правомірною форма комунікації, яку обрав орган (телефонний дзвінок)?

3. Які принципи адміністративної процедури були порушені?

Практичне завдання №24

Особа В, яка досягнула 14-річного віку, вирішила отримати паспорт громадянина України. Вона звернулася до ЦНАП. Але їй сказали, що вона має прийти з кимось з батьків з паспортом і документами про народження та про шлюб.

Дайте відповідь на такі питання, посилаючись на чинні нормативно-правові акти:

1. Які вимоги працівника ЦНАП є неправомірними?

2. Які саме принципи адміністративної процедури були порушені?

3. Чи може ЦНАП вимагати інші документи, наприклад, довідку про реєстрацію місця проживання?

Практичне завдання №25

Громадянин України Коваленко Л.В. подав до органу місцевого самоврядування заяву про надання дозволу на розміщення тимчасової споруди для здійснення підприємницької діяльності. Орган місцевого самоврядування

протягом двох місяців не розглянув заяву та не повідомив заявника про прийняте рішення.

Дайте відповідь на такі питання, посилаючись на чинні нормативно-правові акти:

1. *Які суб'єкти адміністративної процедури беруть участь у цьому випадку?*
2. *Які права має громадянин як учасник адміністративної процедури?*
3. *Чи правомірні дії органу місцевого самоврядування, як суб'єкта розгляду справи?*

Практичне завдання №26

ТОВ «БудМіст» подало до інспекції архітектури та містобудування заяву та документи для видачі дозволу на будівництво багатофункціонального ТРЦ «Парковий». Мешканці території, де планувалося будівництво, випадково дізналися про заяву на будівництво та звернулися до інспекції з вимогою ознайомити їх з поданими документами.

Дайте відповідь на такі питання, посилаючись на чинні нормативно-правові акти:

1. *Чи можуть бути долучені до провадження про видачу дозволу на будівництво у статусі учасників громадяни, що мешкають поряд з планованим будівництвом?*
2. *Хто має права отримувати дозвіл на будівництво ТРЦ та за яких умов?*
3. *За наявності яких підстав ТОВ «БудМіст» відмовлять у видачі дозволу на будівництво?*
4. *Які права має суб'єкт отримання дозволу на будівництво?*

Практичне завдання №27

5 жовтня 2025 р. пенсіонер Глухов звернувся до районного відділу внутрішніх справ із заявою про видачу ліцензій: а) на придбання мисливської зброї для охорони власного фруктового саду; б) та на купівлю газового пістолета для особистої самооборони. До заяви він додав усі передбачені документи. У жовтні цього ж року райвідділ розглянув заяву та відмовив у видачі ліцензії на мисливську зброю, посилаючись на те, що Глухов у серпні того ж року перебував у медичному витверезнику. Водночас йому було видано ліцензію на придбання газового пістолета, і він законно придбав його у спеціалізованому магазині. Через місяць дільничний інспектор поліції вилучив у Глухова пістолет без пояснення підстав, мотивуючи свої дії «профілактичними заходами».

Надайте відповідь:

1. *До якого виду адміністративних проваджень належить розгляд заяви Глухова та перевірка дій працівників поліції?*

2. *Які органи здійснюють контроль і нагляд за законністю дій органів внутрішніх справ при видачі ліцензій та вилученні зброї?*

3. *У якому порядку громадянин може оскаржити дії або рішення органу, який відмовив у видачі ліцензії чи незаконно вилучив зброю?*

4. *Які права має громадянин під час контрольного-наглядового провадження?*

5. *Які можливі рішення можуть бути прийняті за результатами перевірки законності дій посадових осіб?*

Практичне завдання №28

Будівельна компанія «Будінвест» подала до органу державного архітектурно-будівельного контролю заявку на отримання дозволу на будівництво багатоквартирного житлового будинку в м. Києві.

Протягом розгляду заявки посадова особа затягувала прийняття рішення, постійно ставлячи нові запитання та вимагаючи додаткові пояснення, які не передбачені законодавством. Через це компанія не змогла розпочати будівництво у заплановані строки та зазнала фінансових збитків.

Посадова особа відмовила у прийнятті заяви, вимагаючи додатково подати довідку з податкової про відсутність заборгованості та характеристику з місця роботи керівника підприємства. Представники компанії вважають відмову неправомірною, оскільки перелік документів для отримання дозволу на будівництво чітко визначений законодавством.

Дайте відповідь на такі питання, посилаючись на чинні нормативно-правові акти:

1. *Класифікуйте дану ситуацію за видами адміністративних проваджень.*

2. *Визначте, чи правомірні вимоги посадової особи та чому.*

3. *Запропонуйте варіанти дій, які може вжити компанія для захисту своїх прав.*

4. *Назвіть нормативно-правовий акт, який регламентує порядок отримання дозволу на виконання будівельних робіт.*

5. *Які ризики для інвестора виникають у разі затягування або неправомірної відмови у видачі дозволу?*

Практичне завдання №29

Громадянин Петренко нецензурно лаявся на вулиці, образливо чіплявся до громадян, за що працівниками поліції було складено протокол про адміністративне правопорушення.

Дайте відповідь на такі питання, посилаючись на чинні нормативно-правові акти:

1. *Визначте вид провадження, що застосовується.*

2. Який орган уповноважений розглядати справу про адміністративне правопорушення за ст. 173 КУпАП?

3. Які дії органу влади обов'язкові на кожній стадії провадження у справі про адміністративні правопорушення?

4. Які права має гр. Петренко у цьому провадженні?

Практичне завдання №30

Громадянин Іванов скоїв адміністративне правопорушення – дрібне хуліганство, 23 квітня 2026 року. Протокол було складено поліцейським на місці події, однак розгляд справи і винесення постанови про накладення адміністративного стягнення було призначено на 23 вересня 2025 року. Громадянин Іванов прибув на розгляд справи, суддя оголосив про накладення на нього штрафу.

Дайте відповідь на такі питання, посилаючись на чинні нормативно-правові акти:

1. Який вид адміністративної процедури буде реалізовуватися у цьому випадку?

2. Чи повинен був скласти поліцейський на місці події протокол про адміністративне правопорушення і чи правомірним було винесення постанови про накладення адміністративного стягнення суддею?

3. Який строк розгляду справи та строк накладення адміністративного стягнення з моменту вчинення адміністративного правопорушення в даному випадку?

4. Чи мав право суддя розглядати справу про адміністративне правопорушення та виносити постанову про накладення адміністративного стягнення?

7. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 р. № 794-VII. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 13, стор. 828. Ст. 222.
3. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 23.09.2011 р. № 3166-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 38. Ст. 385.
4. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1997. № 24. Ст. 170.
5. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 28.05.1999 р. № 586-XIV. Відомості Верховної Ради України. 1999. № 20–21. Ст. 190.
6. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 17.08.2001 р. № 2493-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 33. Ст. 175.
7. Про державну службу: Закон України від 22.01.2016 р. № 889-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 4. Ст. 43.
8. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 47. Ст. 256.
9. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17.02.2022 р. № 2073-IX. Відомості Верховної Ради України. 2023. № 51, стор. 5. Ст. 50.
10. Про адміністративні послуги : Закон України від 06.09.2012. № 5203-VI. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 32, стор. 1705. Ст. 409.
11. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 32, стор. 1491. Ст. 314.
12. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 29.07.2016 // Відомості Верховної Ради України, 2016. № 31. Ст. 545
13. Про Національну поліцію: Закон України від 09.10.2015 р. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40-41. Ст. 379.
14. Про політичні партії в Україні: Закон України від 05.04.2001 р. Відомості Верховної Ради України. 2001 р. № 23. Ст. 118.
15. Про прокуратуру: Закон України від 16.01.2015 р. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 2-3. Ст. 12.
16. Про статус народного депутата: Закон України від 17.11.1992. № 2790-XII. Відомості Верховної Ради України. 1993. № 3. ст. 17.
17. Про очищення влади: Закон України від 16.09.2014 р. Відомості Верховної Ради. 2014. № 44. Ст. 2041
18. Європейська конвенція про захист прав і основних свобод людини: прийнята Радою Європи 28 листопада 1987 р.

19. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 р. № 755-IV. Відомості Верховної Ради. 2003. № 31.Ст.263.
20. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 01.07.2004 р.№ 1952-IV. Відомості Верховної Ради. 2004. № 51.Ст.553.
21. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності: Закон України від 06.09. 2005 р.№ 2806-IV. Відомості Верховної Ради. 2005. № 48, стор. 2537.Ст. 483.
22. Про державну реєстрацію актів цивільного стану: Закон України від 01.07.2010 р.№ 2398-VI. Відомості Верховної Ради. 2010. № 38, стор. 1381.Ст. 509.
23. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 08.07.2011 р. № 3671-VI. Відомості Верховної Ради. 2012. № 16, стор. 702. Ст. 146.
24. Про Уповноваженого Верховної Ради з прав людини: Закон України від 23.12.1997 р. Відомості Верховної Ради України. 1998. № 20. Ст.99.
25. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 06.07.2005 р. № 2747-IV. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 35–36, № 37. Ст. 446.
26. Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні: Закон України від 11.12.2003 р. № 1382-IV. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 15. Ст. 232.
27. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України від 30.09.2019 р. № 722/2019. Президент України.
28. Про громадянство України: Закон України від 18.01.2001 р. № 2235-III.Відомості Верховної Ради України. 2001. № 13. Ст.65.
29. Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус: Закон України від 20.11.2012 р. № 5492-VI. Відомості Верховної Ради. 2013. № 51. Ст.716.
30. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 13-14, № 15-16, № 17. Ст.112.
31. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 5-6. Ст.30.
32. Митний кодекс України від 13.03. 2012 р. № 4495-VI. Відомості Верховної Ради України. 2012. № 44-45, № 46-47, № 48. Ст.552.
33. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. № 2768-III. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 3-4.Ст.27.
34. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 р. № 959-XII. Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. № 29. Ст. 377.

35. Про Державний земельний кадастр: Закон України від 07.07. 2011 р. № 3613-VI. Відомості Верховної Ради України. 2012. № 8.Ст.61.
36. Про оцінку впливу на довкілля: Закон України від 23.05.2017 р. № 2059-VIII. Відомості Верховної Ради. 2017. № 29. Ст.315.
37. Про державну допомогу сім'ям з дітьми: Закон України від 21.11.1992 р. № 2811-XII. Відомості Верховної Ради України.1993. № 5. Ст.21.
38. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям: Закон України від 01.06.2000 р. № 1768-III. Відомості Верховної Ради України. 2000. № 35. Ст.290.
39. Про запобігання корупції: Закон України від 04.03.2014 р. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 49. Ст. 2056.
40. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. Відомості Верховної Ради Української РСР. додаток до № 51, Ст.1122.
41. Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю: Закон України від 16.11.2000 р.№ 2109-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 1. Ст.2.
42. Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю: Закон України від 18.05. 2004 р.№ 1727-IV.ВідомостіВерховної Ради України. 2004. № 33-34.Ст. 404.
43. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 р.№ 2671-VIII.Відомості Верховної Ради. 2019. № 18. Ст.73.
44. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20.10.2014 р.№ 1706-VII. Відомості Верховної Ради. 2015. № 1. Ст.1.
45. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 р.№ 1058-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. №№ 49-51.Ст. 376.
46. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України: Закон України від 15.04.2015 р. № 1207-VII. Відомості Верховної Ради. 2014. № 26.Ст.892.
47. Про соціальний захист дітей війни: Закон України від 18.11.2004 р. № 2195-IV. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 4.Ст.94.
48. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22.09.2011 р. № 3773-VI. Відомості Верховної Ради України. 2012. № 19-20. Ст.179.
49. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02.03. 2015 р. № 222-VIII.ВідомостіВерховної Ради. 2015. № 23.Ст.158.
50. Про публічні закупівлі: Закон України від 25.12. 2015 р. № 922-VIII. Відомості Верховної Ради. 2016. № 9.Ст.89.
51. Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі: Закон України від 20 грудня 1994 р. // Відомості Верховної Ради. – 1994. – №52. – С. 455.
52. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей:

Закон України від 24 січня 1995 р. // Відомості Верховної Ради. – 1995. – №6. – С. 35.

53. Про Уповноваженого Верховної Ради з прав людини: Закон України від 23 грудня 1997 р. // (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1998, № 20, ст.99).

54. Про правовий режим надзвичайного стану: Закон України від 16 березня 2000 р. // Відомості Верховної Ради. – 2000. – №23. – С. 176.

55. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону: Закон України від 22 червня 2000 р. // Відомості Верховної Ради. – 2000. – № 40. – С. 338.

56. Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк: Закон України від 17 березня 2011 р. // (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, №38, ст.380).

57. Про безоплатну правничу допомогу: Закон України від 2 червня 2011 р. // (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, №51, ст.577).

58. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 49. Ст. 2056.

59. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 травня 2015 року // (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 28, ст.250). {Із змінами, внесеними згідно із Законом №2247-ІХ від 12.05.2022}.

60. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07 грудня 2017 р. // (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, №29, ст.233).

61. Про Дисциплінарний статут Національної поліції України: Закон України від 15 березня 2018 р. // Відомості Верховної Ради. – 2018, №5, ст.35.

62. Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні»: Закон України від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ.

63. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24 лютого 2022 р. №64/2022.

64. Про ратифікацію Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами: Закон України від 20.06.2022 р. № 2319-ІХ.

65. Про затвердження Порядку інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги про випадки затримання, адміністративного арешту або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2011 р. №1363.

66. Про затвердження Порядку організації діяльності та взаємодії Національної гвардії з уповноваженими органами державної влади та органами місцевого самоврядування з припинення масових заворушень: постанова Кабінету Міністрів України від 20.08.2021 р. № 894.

67. Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють

заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі: Постанова КМУ від 22 серпня 2018 р. №658.

68. Про затвердження Порядку встановлення особливого режиму в'їзду і виїзду, обмеження свободи пересування громадян, іноземців та осіб без громадянства, а також руху транспортних засобів в Україні або в окремих її місцевостях, де введено воєнний стан: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 р. № 1455.

69. Про затвердження Порядку перевірки документів в осіб, огляду речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, службових приміщень і житла громадян під час забезпечення заходів правового режиму воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 р. № 1456.

70. Про затвердження Порядку здійснення заходів щодо поводження з військовополоненими в особливий період: Постанова Кабінету Міністрів України від 17 червня 2022 р. № 721.

71. Про схвалення Концепції безпеки закладів освіти: розпорядження Кабінету Міністрів України від 07.04.2023 р. № 301-р.

72. Про реалізацію експериментального проекту щодо посилення безпеки освітнього середовища в закладах загальної середньої освіти в умовах правового режиму воєнного стану: постанова Кабінету Міністрів України від 01 листопада 2024 р. № 1245.

73. Загальна декларація прав людини: прийнята Резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН 10 грудня 1948 р.

74. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права: прийнятий Резолюцією 2200 А (XXI) Генеральної Асамблеї ООН 16 грудня 1966 р.

75. Декларація про захист усіх осіб від тортур та інших жорстоких, нелюдських чи принижуючих гідність видів поводження та покарання: резолюція 3452 (XXX) Генеральної Асамблеї ООН від 9 грудня 1975 р.

76. Кодекс поведінки посадових осіб у підтриманні правопорядку. Прийнято резолюцією 34/169 Генеральної Асамблеї ООН від 17 грудня 1979 р.

77. Конвенція проти тортур та інших жорстоких, нелюдських чи принижуючих гідність видів поводження та покарання: резолюція Генеральної асамблеї ООН від 10 грудня 1984 р.

78. Європейська конвенція про запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню: прийнята Радою Європи 28 листопада 1987 р.

79. Європейська конвенція про захист прав і основних свобод людини: прийнята Радою Європи 28 листопада 1987 р.

80. Декларація про поліцію: резолюція Парламентської асамблеї Ради Європи №690 (1979) від 8 травня 1979 р.

81. Європейський кодекс поліцейської етики: рекомендація Rec. (2001) 10 прийнята Комітетом міністрів Ради Європи 19 вересня 2001 р.

82. Про затвердження Інструкції про організацію здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі:

Наказ МВС України, Державного департаменту з питань виконання покарань від 4 листопада 2003 р. №1303/203.

83. Про затвердження Інструкції щодо порядку взаємодії структурних підрозділів, відповідальних за реалізацію державної політики щодо попередження насильства в сім'ї, служб у справах дітей, центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та відповідних підрозділів органів внутрішніх справ з питань здійснення заходів з попередження насильства в сім'ї: Наказ Міністерства молоді та спорту України, МВС України № 3131/386 від 7 вересня 2009 р.

84. Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів соціального патронажу звільнених осіб: Наказ Міністерства, МОЗ, МВС Міністерства соціальної політики України від 7 листопада 2011 р. №429/831/769/3279/5.

85. Про затвердження Порядку взаємодії установ виконання покарань та суб'єктів соціального патронажу під час підготовки до звільнення осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк: Наказ Міністерства юстиції України, Міністерства соціальної політики України, Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства внутрішніх справ України від 28 березня 2012 р. №478/5/180/375/212/258.

86. Про затвердження Інструкції про роботу з громадськими формуваннями з охорони державного кордону: Наказ МВС України від 15 вересня 2014 р. №948.

87. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції: Наказ МВС України від 6 листопада 2015 р. №1376.

88. Про затвердження Правил етичної поведінки поліцейських: Наказ МВС України від 9 листопада 2016 №1179.

89. Про затвердження Інструкції з організації та проведення перевірок службової діяльності органів (підрозділів) Національної поліції : наказ МВС України від 30 січня 2017 р. № 67.

90. Про затвердження Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України: Наказ МВС України від 23 травня 2017 р. №440.

91. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: Наказ МВС України від 7 липня 2017 р. №575.

92. Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад: Наказ МВС України від 28 липня 2017 р. №650.

93. Про затвердження Інструкції про порядок взаємодії дільничних інспекторів прикордонної служби Державної прикордонної служби України та дільничних офіцерів поліції Національної поліції України: Наказ МВС України від 4 серпня 2017 р. №689.

94. Про затвердження Порядку розгляду звернень та організації проведення особистого прийому громадян в органах та підрозділах Національної поліції України: Наказ МВС України від 15 листопада 2017 р. №930.

95. Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України: Наказ МВС України від 19 грудня 2017 р. № 1044.

96. Про затвердження Порядку винесення уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України термінового заборонного припису стосовно кривдника: наказ МВС України від 1 серпня 2018 р. №654.

97. Про затвердження Концепції запровадження в діяльності органів та підрозділів Національної поліції України скандинавської моделі забезпечення публічної безпеки та порядку під час проведення масових заходів: наказ МВС України від 23 серпня 2018 р. № 706.

98. Про затвердження Порядку ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події: наказ МВС України від 8 лютого 2019 р. №100.

99. Про затвердження Порядку взяття на профілактичний облік, проведення профілактичної роботи та зняття з профілактичного обліку кривдника уповноваженим підрозділом органу Національної поліції України: наказ МВС України від 25 лютого 2019 р. №124.

100. Про затвердження Порядку проведення оцінки ризиків вчинення домашнього насильства: Спільний наказ Мінсоцполітики та МВС України від 13 березня 2019 р. №369/180.

101. Про затвердження Інструкції з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України: наказ МВС України від 27 квітня 2020 р. №357.

102. Про внесення змін до Порядку розгляду звернень та організації проведення особистого прийому громадян в органах та підрозділах Національної поліції України: наказ МВС України від 18 листопада 2021 р. №833.

103. Про затвердження Положення про функціональну підсистему «Єдиний реєстр зброї» єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ: наказ МВС України від 10 січня 2022 р. №2.

104. Про особливості видачі громадянам України дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї та набоїв до неї під час дії воєнного стану: наказ МВС 01 березня 2022 р. №170.

105. Про затвердження Порядку отримання вогнепальної зброї і боєприпасів цивільними особами, які беруть участь у відсічі та стримуванні збройної агресії Російської Федерації та/або інших держав: Наказ МВС 07 березня 2022 р. №175.

106. Про продовження строку дії дозволів у сфері обігу зброї, пристроїв

та вибухових матеріалів під час дії воєнного стану в Україні: наказ МВС України від 18 березня 2022 р. №195.

107. Про затвердження Інструкції з формування та ведення інформаційної підсистеми "Custody Records" інформаційно-комунікаційної системи "Інформаційний портал Національної поліції України": наказ МВС України від 24 травня 2022 р. №311.

108. Про затвердження Інструкції з формування та ведення інформаційної підсистеми «Електронний кабінет ювенального поліцейського» інформаційно-комунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України: наказ МВС України від 27 грудня 2022 р. №855.

109. Про затвердження Порядку організації і проведення правової та спеціальної підготовки членів громадських формувань з охорони громадського порядку: наказ МВС України від 09 березня 2023 р. № 172.

110. Про затвердження Інструкції з формування та ведення інформаційної підсистеми «Адміністративна практика» інформаційно-комунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України»: Наказ МВС України від 13 березня 2023 р. № 180.

111. Про особливості надання підприємствам, установам і організаціям дозволу на придбання вибухових матеріалів під час дії воєнного стану: наказ МВС України від 07 червня 2023 р. № 469.

112. Про затвердження Порядку раннього попередження та евакуації учасників освітнього процесу в разі нападу або ризику нападу на заклад освіти: наказ МВС України, МОН України від 18 серпня 2023 р. № 685/1013.

113. Про затвердження Порядку взаємодії закладів освіти, територіальних органів та підрозділів Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Національної поліції України з питань функціонування класів безпеки: наказ МВС України від 20 листопада 2023 р. № 1436/940.

114. Про затвердження Змін до Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі: наказ МВС України від 11 січня 2024 р. № 20.

115. Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів Національної поліції України із забезпечення безпечного освітнього середовища в закладах загальної середньої освіти: наказ МВС України від 01 жовтня 2024 р. № 663.

Додаткова

1. Адміністративна процедура та адміністративні послуги. Зарубіжний досвід і пропозиції для України / Автор-упорядник В. П. Тимошук. Київ: Факт, 2003. 496 с.

2. Адміністративна процедура: конспект лекцій /І.В. Бойко, О.Т. Зима, О.М. Соловйова; за заг.ред. І.В. Бойко. Харків: Право, 2017. 312 с. 26

3. Адміністративна процедура: навч. посіб. / [І.В. Бойко, О.Т. Зима, О.М. Соловйова, А.М. Школик]; за заг. ред. І.В. Бойко. Харків: Право, 2019. 206 с.
4. Адміністративне право: посіб. для підготовки до іспиту / Ю.П. Битяк, В.М. Гаращук, В.В. Зуй та ін. ; за заг. ред. В.М. Гаращука. Х. :Право, 2016. 144 с.
5. Адміністративне право України (у схемах та коментарях). / Р.С. Мельник, С.О. Мосьондз за ред. Р.С. Мельника. К.: Юрінком Інтер, 2017. 344 с.
6. Адміністративне право України (у схемах та коментарях): навч. посіб. Р.С. Мельник, С.О. Мосьондз / за ред. Р.С. Мельника. 2018. С. 344.
7. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у двох томах: Том 1. Загальна частина / ред. колегія: В.Б. Авер'янов (голова). Київ: Видавництво «Юридична думка», 2004. 584 с .
8. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
9. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В. Галуцько, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.
10. Адміністративне право. 100 питань і відповідей для підготовки до екзамену. Навч.посібник / О.В. Кузьменко, І.Д. Пастух, В.М. Дорогих та ін. К.: «Центр учбової літератури», 2018. 208 с.
11. Адміністративне право. Загальна частина (альбом схем) [текст] навч. п. осіб. / О.В. Кузьменко, І.Д. Пастух, М.В. Пругатир, М.В. Співак. - К.: «Центр учбової літератури», 2015. 232 с.
12. Бевзенко В.М. Адміністративний процес та адміністративна процедура: теоретико-правове розмежування та точки дотику: монографія. Київ : Видавничий дім «Дакор», 2026. 312 с.
13. Бойко І.В. Учасники адміністративної процедури. Державне будівництво та місцеве самоврядування : зб. наук. пр. / редкол.: С.Г. Серьогіна та ін. Х. : Право, 2017. Вип. 34. С. 169-175.
14. Бойко І.В., Соловйова О.М. Європейські стандарти та український концепт адміністративної процедури. Modern researches: progress of the legislation of Ukraine and experience of the European Union: Collective 24 monograph. Riga : Izdevniecība "Baltija Publishing". 2020. P. 1. 592 p. P. 442 – 462.
15. Boiko, I.V. etal. Administrative Procedure: European Standards and Conclusions for Ukraine, Journal of Advanced Research in Law and Economics, Volume X, Winter, 2019. 7(45): 1968 – 1975. DOI:10.14505/jarle.v10.7(45).03.

16. Бойко І.В. Роль дискреційних повноважень у сучасній адміністративній процедурі: аналіз судової практики. Південноукраїнський правничий часопис. 2026. № 2. С. 104–112. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/PPU_2026_2_18

17. Бойко І. Роль і значення адміністративної процедури у публічному адмініструванні. Збірник «Науковий вісник УжНУ. Серія: Право». 2022. № 69. С. 229-236.

18. Бойко І. Роль судової практики у формуванні концепції адміністративної процедури. Адміністративне право і процес. 2020. № 3 (30). С. 27 – 39.

19. Бойко І., Соловйова О. Принципи адміністративної процедури як маркери її змісту. Wloclawek.Poland. 2021. 604 р. Р.р. 71 – 92.

20. Бойко І.В. Адміністративна процедура: поняття, ознаки й види. Держ. будівництво та місц. самоврядування. Зб. наук. праць. Випуск 33. 2017. С. 113 – 125.

21. Бойко І.В. Право на належне адміністрування: розуміння сутності та змісту. Сучасні аспекти науки. V-ий том колективної монографії / за ред. Є.О. Романенка, І.В. Жукової. Київ; Братислава: ФОП Кандиба Т.П.. 2021. С.122 – 138.

22. Бойко І.В., Різун Р.Л., Тарадуда О.Є. Ініціювання адміністративної процедури. Журнал східноєвропейського права. 2019. № 62. С. 30-37.

23. Бойко І.В., Соловйова О.М. Законодавство про адміністративну процедуру. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2017. Випуск 5. С. 86-90.

24. Губерська Н.Л. Адміністративні процедури у сфері вищої освіти: теоретико-правове дослідження : монографія. Харків : Панов, 2015. 507 с.

25. Державна політика: аналіз та механізми її впровадження в Україні / за заг. ред. В. Ребкала, В. Тертички. Київ: НАДУ, 2000. 232 с.

26. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. К., 2017. Частина 10: Електронні послуги / [Р.М. Матвійчук, С.П. Кандзюба]. К.: ФОП Москаленко О. М., 2017. 60 с.

27. Загальне адміністративне право України: підручник за заг. ред.: акад. С. Ківалова і проф. Л. Білої-Тіунової. Одеса: Фенікс. 2023. 792 с.

28. Загальне адміністративне право. Підручник. за заг. ред. І.С. Гриценка. Юрінком Інтер, 2017. 568 с.

29. Лук'янов Д. В. Цифровізація адміністративного провадження: нові виклики для теорії адміністративно-процедурного права. Науковий вісник публічного та приватного права. 2026. № 1. С. 78 – 85.

30. Лупало О.А., Стрельченко О.Г., Бухтіярова І.Г. Метод адміністративного права: еволюція доктрини в Україні та державах Європейського Союзу. Журнал східноєвропейського права. 2025. № 139. С. 48-55. DOI:<http://doi.org/10.71404/2409-6415.139.6>.

31. Мельник Р.С. Реалізація права на участь в адміністративній процедурі як гарантія прозорості поліцейської діяльності. *Право та безпека*. 2026. № 1 (100). С. 45 – 53.
32. Науково-практичний коментар до Закону України «Про адміністративну процедуру» авт. колектив: Андрійко О.Ф., Бевзенко В.М. та ін.; / за заг. ред. Тимощука В.П. Київ, 2023 545 с
33. Науково-практичний коментар до Закону України «Про адміністративні послуги» / За заг. ред. В.П. Тимощука. – К.: ФОП Москаленко О.М., 2013 – 392 с.
34. Плахотнюк Н., Криворучко І. Принципи ефективності, розумного строку та оперативності адміністративної процедури: змісті застосування 27 органами публічного управління. *Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України*. 2019. Вип. 1. С. 90–98.
35. Савранчук Л.Л., Стрельченко О.Г. Адміністративно-правові механізми забезпечення прозорості публічної адміністрації в Україні: проблеми та перспективи. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2025. № 1. С. 131-136.
36. Стрельченко О.Г., Бухтіярова І.Г., Булик І.Л. Адміністративно-правові засади формування державної політики: поняття та особливості. *Журнал східноєвропейського права*. 2025. № 130. С. 71-77. DOI:<https://doi.org/10.5281/zenodo.14743592>.
37. Шарая А. . Теорія принципів адміністративно-процедурного права : монографія. Запоріжжя : Видавничий дім "Гельветика", 2019. 397 с.
38. Школик А.М. Адміністративно-процедурне законодавство та його систематизація : монографія. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2020. 306 с.
39. Школик А.М. Значення та перелік принципів адміністративної процедури. *Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки*. 2017. № 2. С. 91–98. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_Jur_2017_2_13_1
40. Організація та порядок здійснення супроводження військових та інших транспортних колон працівниками органів внутрішніх справ [Текст]: метод. рек. / В.Л. Костюк, В.А. Куліков, О.В. Каверін – К.: Національна академія внутрішніх справ, 2015. – 46 с.
41. Адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції: Навчальний посібник / [Константинов С.Ф., Братель С.Г., Білик В.М., Кудря В.О. та ін.] – К.: Видавництво «Центр учбової літератури», 2016. – 336 с.
42. Адміністративна діяльність Національної поліції: навчальний посібник для підготовки до іспиту / Калюк О.М., Константинов С.Ф., Куліков В.А. та ін. / за ред. Кулікова В.А. – К.: «Освіта України», 2016. – 230 с.

43. Організація роботи підрозділів превентивної діяльності Національної поліції: навчальний посібник / Кудря В.О., Лабунь А.В., Радзівон С.М., та ін. / за ред. Кулікова В.А. – К.: «Освіта України», 2017. – 247 с.

44. Довідник працівника Національної поліції: електронний довідник «Міжнародні масові заходи» / авт. Борець Т.О., Буряк М.В., Василичук В.І., Коновалов О.В., Костюк В.Л., Стрільців О.М., Федоровська Н.В., Харечко Н.В., Крижна В.В., Підвисоцький В.В. (05.03.2018) (Об'єкт інтелектуальної власності) // <http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/handle/123456789/5433>.

45. Правові підстави застосування спеціальних засобів поліцейськими [Текст]: метод. рек. / В.Л. Костюк, Є.М. Корж, А.Є. Крищенко, Н.В. Федоровська. – К.: Нац. акад. внутр. справ, 2018. – 36 с.

46. Практика та законодавче забезпечення застосування спеціальних засобів у діяльності поліції (світовий досвід) [Текст]: аналіт. огляд / Костюк В.Л., Крищенко А.Є., Мозоль В.В., Литвин В.В., Копан О.В. – К.: Нац. акад. внутр. справ, 2018. – 93 с.

47. Організація охорони публічного порядку: навчальний посібник / Братель С.Г., Золотарьова Н.І., Кобзар К.П., Корж Є.М., Костюк В.Л., Кудря В.О., Куліков В.А., Радзівон С.М., Федоровська Н.В. / за ред. Кулікова В.А. – К.: ФОП Маслаков, 2019. – 164 с.

48. Дії поліції під час виявлення фактів незаконного поводження з небезпечними матеріалами: метод. рекомендації // МВС України, Нацполіція України, НАВС – Київ: – 2019 р. 81с.

49. Діяльність Національної поліції України щодо забезпечення публічної безпеки в умовах антитерористичної операції: навч. посіб. / В.В. Аброськін; МВС України; Харків. Нац.ун-т внутр. справ. – Київ: ФОП Лопатіна О.О., 2019.-212 с.

50. Організаційно-правові основи діяльності Національної поліції: навчальний посібник / Білик В.М., Варивода В.І., Куліков В.А., Шевчук Г.В. / за ред. Кулікова В.А. – К.: ФОП Маслаков, 2020. – 294 с.

51. Адміністративно-юрисдикційна діяльність поліцейських: навчальний посібник / Білик В.М., Варивода В.І., Куліков В.А., Радзівон С.М., Шевчук Г.В./ за ред. Кулікова В.А. – К.: ФОП Маслаков, 2020. – 288 с.

52. Пам'ятка з організації роботи органів та підрозділів Національної поліції із забезпечення безпеки і порядку під час проведення чергових місцевих виборів – К.: Нац. акад. внутр. справ, 2020. – 117 с.

53. Поліцейська діяльність: навч. посіб. / [авт. кол.: В.О. Басс, В.М. Білик та ін.; за ред. В.А. Кулікова]. Київ : ФОП Маслаков, 2021. – 570 с.

54. Національна поліція України в умовах воєнного стану. Настільна книга поліцейського: навч. посіб. / Петков С.В., Дрозд О.Ю., Копотун І.М., Коропатнік І.М., Кривенко О.В., Петков В.П., Ануфрієв М.І., Курилюк Ю.Б., Микитюк М.А. – Видавничий дім «Професіонал», 2022 – 508 с.

55. Адміністративно-юрисдикційна діяльність органів Національної поліції: навч. посіб. / [авт.кол.: В.М. Білик, В.І. Варивода, за ред. В.А. Кулікова]. Київ: Національна академія внутрішніх справ, 2023. – 285 с.

56. Виклики та загрози в умовах воєнного стану і в післявоєнний період та шляхи їх подолання: наукова монографія / За заг. ред. О.В. Кузьменко. Київ: Видавничий центр «Кафедра», 2024. – 880 с.

57. Повноваження Національної поліції в умовах збройних конфліктів: пам'ятка поліцейського / уклад. Турчак Р.М., Хатнюк Ю.А., Шевців М.Б., Львів: ЛьВДУВС, 2024. – 30 с.

58. Національна безпека: загрози та виклики: матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 1 квітня – 12 травня 2024 року. – Львів – Торунь: Liha-Pres, 2024. – 256 с.

59. Національна безпека: навчальний посібник. М.М. Іжа, М.М. Миколайчук, М.П. Попов та ін.; Нац. ун-т «Одеська політехніка». Одеса. 2025. 1005 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.rada.kiev.ua> – Верховна Рада України
2. <http://www.kmu.gov.ua> – Кабінет Міністрів України
3. <http://www.mvs.gov.ua> – Міністерство внутрішніх справ України
4. <https://www.npu.gov.ua/uk/> – Національна поліція
5. <http://www.naiaiu.kiev.ua> – Національна академія внутрішніх справ
6. <http://www.nau.kiev.ua> – Нормативні акти України
7. <http://www.guds.gov.ua> – Національне агентство України з питань державної служби
8. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
9. <http://www.ukma.kiev.ua/ukmalib> – Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія»
10. <http://www.nplu.kiev.ua/> – Національна Парламентська бібліотека України
11. <http://www.ulde.kiev.ua/news.php> – Центр розвитку українського законодавства